

TALEPAPIR

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Samrådsspørgsmål A

Vil ministeren redegøre for, hvad regeringen agter at gøre for at prioritere indsatsen for oprensning af generationsforureninger? Der henvises til forståelsespapiret ”Politisk forståelse mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten: Retfærdig retning for Danmark”, den 25. juni 2019?

1. Indledning

Jeg og regeringen mener, at staten har et ansvar for at prioritere de store generationsforureninger. Vi ønsker ikke at forureningerne skal nedarves til kommende generationer. Det ansvar skal vi tage på os, og derfor er det indskrevet i forståelsespapiret mellem R, SF og EL ”Retfærdig retning for Danmark”.

Det betyder ikke, at vi har en prioritering klar, men det betyder, at vi påtager os ansvaret og en forpligtigelse til at skabe rammerne, så der bliver lagt en plan for, hvordan vi på en fornuftig måde får håndteret generationsforureningerne.

”Det talte ord gælder”

Jeg har stor forståelse for de bekymringer og den usikkerhed, som mennesker, der bor tæt op ad områder med jordforurening, har.

Jeg har for eksempel mødtes med miljøforkæmper Bjarne Hansen og hørt om hans bekymringer ved Høfde 42 på Harboøre Tange.

I mandags var jeg på besøg i Grindsted, hvor Billund Kommune, Region Syddanmark og borgergruppen ”Ryd op efter Grindstedværket” gav mig et indblik i den omfattende forurening der.

Det er på den ene side bekymrende at se og høre om forureningerne, og på den anden side også betryggende, at kommuner og regioner gør – og gennem mange år har gjort - en stor og prisværdig indsats for at undersøge, risikovurdere og iværksætte tiltag imod trusler fra generationsforureningerne.

”Det talte ord gælder”

Generationsforureningerne tiltrækker stor opmærksomhed - selvfølgelig lokalt men også nationalt. For mig er det afgørende, at regionerne får lagt en samlet plan for generationsforureningerne. Planen skal stå på et faglig og solidt grundlag, og det er afgørende, at den plan er garant for, at vi får “mest miljø for pengene”.

2. Der er ikke et quick-fix

Det er vigtig at slå fast, at arbejdet med generationsforureningerne – og de øvrige jordforureninger – store som små – er omfattende, langvarigt og kræver mange ressourcer. Regionerne brugte i 2018 434 mio. kr. på jordforureningsområdet. Det er mange penge.

Men selv en bevilling på næsten en halv milliard kroner medfører, at regionerne løbende skal prioritere hvilke jordforureninger, der skal

”Det talte ord gælder”

håndteres først, og hvilke der skal vente, fordi der hverken er risiko for grundvandet, overfladevandet, naturen eller menneskers sundhed. Prioriteringen er nødvendig for at sikre, at regionerne tager hånd om de største og mest akutte forureningstrusler først, og så vi netop får mest miljø for pengene.

3. Generationsforureninger

I 2018 præsenterede Danske Regioner en liste på ni store jordforureninger, som de kalder ”generationsforureninger”. Danske Regioner definerer ”generationsforureninger” som de jordforureninger, der vurderes at koste mere end 50 mio. kr. at håndtere. For nogle af de ni generationsforureninger er der afværgeindsatser i gang.

Budskabet fra Danske Regioner er, at generationsforureningerne er så omkostningstunge, at det ikke er muligt for den enkelte region at løfte opgaven med at risikohåndtere dem.

”Det talte ord gælder”

Flere penge nu og her løser ikke alle problemer. For de enkelte generationsforureninger kræver en langvarig indsats forudsat at der findes en oprensningsteknologi, der er brugbar og effektiv i det konkrete tilfælde.

Et illustrativt eksempel på det er Kærgård Klitplantage, hvor der de seneste 15 år er brugt ca. 70 mio. kr. på undersøgelser, oprensning og udvikling af nye oprensningsmetoder. Region Syddanmark vurderer, at man for yderligere ca. 80 mio. kr. over en seksårig periode kan oprense størsteparten af den resterende forurening. Derefter vil der gå 10–15 år, før forureningspåvirkningen og dermed badeforbuddet på stranden kan ophøre.

4. Høfde 42

Høfde 42 tjener som et andet godt eksempel på de vanskeligheder og prioriteringer, som følger med generationsforureningerne.

”Det talte ord gælder”

Cheminovas gamle deponi ud mod Vesterhavet er en omfattende jordforurening som den dag i dag fortsat er en ”skamplet” på vores danmarkskort. Depotet er i dag indkapslet, og der er etableret kystbeskyttelse. Mange føler sig ikke trygge ved, om indkapslingen kan modstå enhver storm. Derfor ønsker mange en fuldstændig fjernelse af Høfde 42. Det har jeg som sagt haft lejlighed til at drøfte med nogle af de forkæmpere, der bor tæt på netop dén forurening.

Man har længe ledt efter den rigtige oprensningsteknik. Nu lader det til, at der er fundet en løsning med hjælp fra MUDP-ordningen. I 2017 fik to virksomheder, Krüger og Fortum 7 millioner kroner til at teste nye metoder. Der er lovende resultater. Næste store spørgsmål er, hvad det kommer til at koste at gennemføre oprensningen. Det vil vi formentlig blive klogere på i 2020, når Region Midtjylland har haft mulighed for at gennemføre det nødvendige EU-udbud af opgaven.

”Det talte ord gælder”

Med henblik på lignende arbejde med andre store jordforureninger er jeg glad for, at regeringens udspil til fordeling af forskningsreserven lægger op til, at MUDP får et mærkbart løft i 2020 med en stigning fra ca. 90 mio. kr. i 2019 til ca. 120 mio. kr. i 2020.

5. Finanslovsforslaget for 2020

Når vi er ved pengene, så vil regeringen med finanslovsforslaget for 2020 videreføre den indsats, som en bred kreds af Folketingets partier besluttede i maj måned i år. Den indsats handlede i første omgang om at tilføre 30 millioner kroner til hver af forureningerne efter Grindstedværket og Cheminova i 2019. Med tildelingen af de aftalte yderligere 20 millioner kroner til hver af de to forureninger i 2020, sikrer vi, at de i gangsatte initiativer kan følges til dørs. Samtidig vil jeg bede regionerne fastlægge, hvordan opgaven med generationsforureningerne skal prioriteres. Resultatet skal være en samlet

”Det talte ord gælder”

plan for de oprensningsindsatser, som giver mening, og hvor de mange penge bruges bedst.

6. Regionerne skal være med til at prioritere

Sammenlagt har Danske Regioner anslået, at udgifterne til fuld oprensning af alle ni generationsforureninger vil koste mellem 2 og 4 milliarder kroner.

Det kan forhåbentligt gøres billigere, men er under alle omstændigheder uhyre mange penge. Men det er også penge, som strækker sig over en lang periode – for nogles vedkommende sikkert mere end 25 år. Så selvom regionerne prioriterer opgaven med generationsforureningerne højt, så skal vi ikke finde alle pengene på næste års finanslov. Eller på finansloven for 2021 for den sags skyld.

Men det er vigtigt, at regionerne får taget hul på opgaven de rigtige steder og lagt en langsigtet plan for håndteringen. Det er afgørende for mig,

”Det talte ord gælder”

at det bliver i vores tid, at der bliver taget de afgørende skridt hen mod en reel håndtering og oprensning af generationsforureningerne i Danmark.

Tak for ordet.